

Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2022 / Sivistystoimiala

Sivla 23.02.2023 § 22
1284/02.02.02/2022

Valmistelijat: vs. sivistystoimenjohtaja / varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen puh. 040 5079571 tulosaluejohtajat, taloussihteerit Anita Lahtinen puh. 040 8471070, sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen, puh. 0400 542 062

Sivistystoimen tulosalueet ovat toimittaneet vuoden 2022 toimintakertomuksensa. Toimintakertomuksessa on arvioitu vuoden 2022 toimintaa talousarviossa asetettuihin toiminnallisiin tavoitteisiin ja tunnuslukuihin.

Talouden toteumasta on annettu selvitys pykälätekstissä ja lyhyt tuloslaskelma tulosalueittain sekä pitkä tuloslaskelma koko toimiala yhteensä on esityslistan oheisaineistona. Raportti kustannuspaikoittain on myös oheisaineistona (tulot-menot-netto). Toiminnalliset tavoitteet on puolestaan arvioitu tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Toimintakertomusta on päivitetty ja se on kokonaisuudessaan päivitettyssä muodossa liitteenä. Muutoksia on tullut koko toimialaa koskevaan yleisosoiteeseen, varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja elämänlaatu palveluihin.

Hallinnon tulosalueelle määritellyn tavoitteen (toiminnan johtaminen on kaupungin strategian, siitä johdettujen toimialan tavoitteiden mukaista ja tulosalueita tuetaan tavoitteiden saavuttamisessa) on arvioinut sivistyslautakunta puheenjohtajan johdolla.

Lautakunnan käsittelyssä oleva toimintakertomus on ulkoasultaan ja sisällön laajuuden yms. erilainen kuin valtuustolle toimitettava. Tunnusluvut voivat myös vielä muuttua; tilinpäätösvalmistelun ollessa vielä keskeneräinen.

Sivistystoimialan merkittävimmät ylitykset ja alitukset tulosalue- ja toimialatasolla on käsitelty lautakunnassa 8.2.2023 § 18. Kaupunginvaltuusto käsittelee asiaa kokouksessaan 20.2.2023.

	Ylitys	Alitus
Toimintatuotot		
Varhaiskasvatus		
Varhaiskasvatuspaikkoja myyty ennakoitua enemmän muille kunnille	40 600	
Hoitopäivämaksut; lasten määrä arvioitua suurempi	29 000	
Perusopetus		

Kotikuntakorvauksia, pakolaisten toimeentulokorvauksia, opiskeluhuollon palveluja muiden kuntien opiskelijoille	28 200	
Lähinnä E1- ja E2-opetuksen saamaa tuloa, aamu- ja iltapäivätoiminnan tuloja	16 800	
Avustusten jaksottaminen ja talousarvion valmistelussa tapahtunut ilmeinen arvointivirhe. Haettavana olevat avustukset ja saatavat avustukset vaikeasti arvioitavissa.	38500	
Elämänlaatupalvelut		
Arvioitu opistojen taksojen korotus ei tullut voimaan lv 2021-2022		17 000
KELAlta saadut työterveyshuollon korvaukset ennakoitua suuremmat	20 400	
Uimahallin sisäisiä tuloja 22 000 €, jotka budjetoidaan ulkoisiin	29 600	
Uimahallin tulojen ylitys yhteensä 25 000 €		
Toimintakulut		
Henkilöstömenot (sisältää palkat+sivukulut)		
Sivistystoimen hallinto		
Kokouspalkkioita maksettu arvioitua vähemmän. hallintosihteeri aloittaa palvelussuhteen vuoden 2023 puolella.		18700
Varhaiskasvatus		
Hankerahoituksella on palkattu arvioitua enemmän henkilöstöä	31 000	
Perusopetus		
Sijaistarve ennakoitua suurempi, valmistava opetus (noin 10 henkilö / 6 kk)	126 500	
Lukiokoulutus		
Sijaistarve ennakoitua pienempi		65 000
Elämänlaatupalvelut		
Sijaismääräraha arvioitu talousarvion valmistelun yhteydessä liian pieneksi. V. 2021 tiedot jääneet osin huomioonottamatta. Kotouttamiskoulutuksen ja kotouttamiskoordinaattorin kustannukset. arvioitua enemmän	59 300	

kirjasto		
Budjetointivaiheessa tallennusvirhe palkoissa, kertautuu		43 300
Vapaa-aika		
Nuorten rinnalla koulussa -hankkeelle saatiin jatkoaika 31.7.2023, korkeakouluharjoittelijoita ei palkattu. Hankkeen palkkavarauksia siirtyy vuodelle 2023		25 000
Asiakaspalvelujen ostot		
Varhaiskasvatus		
Asiakaspalvelujen ostot		38 000
sisältää varaukseen sisäisiin toimistopalveluihin		12 300
kustannukset arvioitua pienemmät		48 400
Päiväkotien lapsiryhmien/varhaiskasvatuspaikkojen vähentyminen (yht. 42 paikkaa) 1.8.2022. Tätä ei oltu huomioitu ta2022 valmistelussa		88 700
Henkilöstön matkakorvaukset arvioitua pienemmät		17 500
Työterveyshuollon kustannukset arvioitua suuremmat	17 200	
määrärahavaraus tehty toimistopalveluihin	14 700	
Perusopetus		
Kotikuntakorvauksissa (VM) kasvua; tp 2022 yhteensä 469 000 €/vuosi, samoin muille kunnille ja Valterille maksettavissa; tp 2022 187 000€/vuosi	238 900	
Talousarvion valmistelun yhteydessä laskentapohjassa virheellinen neliömäärä	76 500	
Koronasta johtuva ruokajakelu, valmistava opetus	72 700	
Suurimmat alitukset E2-opetuksessa ja opetuksen maksuosuuksissa		11 900
Työterveyden palvelujen ennakoitua suurempi käyttö (hanketoiminta ja yhteiset erät)	18 400	
Työnohjauksen tarvetta vaikea arvioida etukäteen, tarve voi syntyä myös akuutisti	13 000	
Vaihtelua kouluittain: määrärahavaraumassa ja toteutuneessa		85 000
Johtuu mm. laitemäärän vaihtelusta kouluilla.		28 400
Kohdistuu vain perusopetuksen yhteisiin eriin.	14 700	
Elämänlaatupalvelut		
Avituksen nuorisotyöhankkeet, määrärahavaraus ohjeen mukaisesti tilille 4470 Muut palvelut	38 400	
Tähän varattu taloussihteerin palkka uimahallisopimukseen liittyen, kulu kirjautuu toisaalle		12 400

Tilavaraus- ja avustusjärjestelmän kustannus ennakoitua pienempi ja osa kuluista kirjautunut toisaalle. Nuorten Raitin ICT-varustamisen kustannukset arvioitua pienemmät.		14 600
Avituksen nuorisotyöhankkeet, määrärahavaraus ohjeen mukaisesti tilille 4470 Muut palvelut	58 500	
Avituksen nuorisotyöhankkeet ,toteuma kirjautuu tileille 4460 ja 4300		110 800
Taloussihteerin uimahallin työt (varaus muualla), toimistosihteerin työt (palkkavarausta ei oltu tehty lainkaan)	34 000	
Työterveyshuollon kustannukset arvioitua suuremmat	38 500	
Aineet, tarvikkeet, tavarat		
Perusopetus		
Oppimateriaaleja uusittu arvioitua enemmän, valmistavan opetuksen oppimateriaalit	10 800	
Maskeja tilattu vielä alkuvuodesta	11 000	
Kalustohankintoja tehty suunniteltua vähemmän.		21 000
Lukiokoulutus		
Ennakoitua suurempi oppivelvollisten määrä, opettajat hank- kineet ennakoitua enemmän digimateriaalien sijaan kierrätettäviä oppikirjoja.	11 800	
Liikkuva opiskelu painottui ennakoitua enemmän vuodelle 2022. Kaksi hajonnutta dataprojektoria jouduttiin uusimaan, jotta kotoutumiskoulusta päästiin järjestämään.	10 000	
Elämänlaatu palvelut		
Vuokrat ulkoiset		
Perusopetus		
Jämsänkosken yhtenäiskoulun leasingvuokra alittunut.		30 700
Lunastettu leasing-kannettavia oppilaskäyttöön.		15 200
Kirjasto		
Forum tilojen viivästyminen -> ulkoisen vuokran siirtyminen		11 300
Vuokrat sisäiset		
Perusopetus		
Sisäistä laskutusta	10 843	
Kirjasto		
Forum tilojen viivästyminen lisäsi sisäistä vuokraa Kenraalintielle 15.5.22 saakka, oli budjetoitu maaliskuun loppuun.	19 300	

Tuet ja avustukset		
Varhaiskasvatus		
Tukien saajia arvioitua vähemmän		30 700
Vapaa-aikapalvelut		
Liikunta- ja kulttuuritoiminnan avustuksia haettu vähemmän kuin ennen koronapandemiaa		28 200
Varhaiskasvatus	24 400	
Perinnässä olevien vanhojen asiakasmaksujen poistot		
Perusopetus		
Välittömät verot jääneet ottamatta huomioon talousarvion laadinnan yhteydessä	59 300	

Riskien hallinta ja arviointi on sisällytetty toimintakertomukseen toimialatasoisena. Tulosaluetasoiset riskiarvioinnit ovat liitteinä.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta koostuu 1) annettujen ja laadittujen ohjeiden toimeenpanosta ja niiden valvonnasta 2) työnjohtamisesta 3) laskujen oikeellisuuden valvonnasta 4) esimiesketjujen varmentamisesta 5) talousseurannasta ja raportoinnista neljännesvuosittain kirjallisesti 5) riskien arvioinnista puolivuositteittäin kirjallisesti 6) kiinnitetään erityistä huomiota vaitiolovelvollisuuteen (sivistyslautakunnan päätös), hallintopäätösten salassapidon perusteiden oikeellisuuteen 7) julkisen vallan käytön osalta selvitetään toimivalta 8) oppilas- ja opiskelijaluetteloiden osalta edellytetään laitosten johtajan varmentavan luetteloiden oikeellisuus 9) varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten välisen suhdeluvun valvonta Daisy- toiminnanohjausjärjestelmällä. 10) keskeisten kyselyjen tulokset käsitellään lautakunnassa 11) Rekrytoitavan henkilöstön kelpoisuus, rikosrekisteriotteet ja muut palvelusuhteet alkamiseen liittyvät toimenpiteet tarkastetaan.

Muutoin sisäisestä valvonnasta on selvitys tulosaluetasolla esityslistan oheisaineistona.

Talousarvion tavoitteiden mukaisten painopisteiden toteutumisen arviointi käsitellään lautakuntatasolla eivätkä painopistealueet siirry kaupunginhallitukseen / -valtuustoon. Elämänlaatu- ja palvelujen yksikkökohtaiset toiminnan ja tavoitteiden arvioinnit käsitellään lautakuntatasolla eivätkä myöskään ne siirry kaupunginhallitukseen / -valtuustoon.

Tavoitteiden toteutuminen arvioidaan liitemateriaalissa. Liitemateriaalissa ovat myös keskeiset suoritustiedot ja kustannustiedot/suorite. Jäljempänä selosteosassa on yleiskatsaus sivistystoimialan toimintaan vuoden 2022 osalta

Vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä asukaslukuna on käytetty 19351 asukasta. Tilinpäätöksen asukaslukuna on käytetty myös 19351.

Toimialan osalta toimintatulot ylittyivät 120.000 euroa. Suurimmat ylitykset olivat tilillä myyntituotot 63.600 euroa. Varhaiskasvatuspaikkoja myytiin ennakoitua enemmän muille kunnille ja perusopetuksessa ennakoitua enemmän pakolaisten toimeentulokorvauksia. Tuet ja avustukset ovat alittuneet 20.300 euroa, koska avustuksia jaksotetaan seuraavalle kalenterivuodelle. Pääosin hankkeet jakautuvat kahdelle tai kolmelle kalenterivuodelle.

Toimintatuottoihin on alla olevan taulukon valmistumisen jälkeen siirretty kirjaston aluehallintovirastolta saamat avustukset yhteensä 24.100 euroa, jotka oli alun perin kirjattu tuloiksi investointeihin. Nämä kuuluvat kuitenkin käyttötalouden puolelle. Näin ollen toimialan toimintatuotot kokonaisuudessaan ylittyvät 144.000 euroa. Muutoksia ei ole huomioitu alla olevissa taulukoissa eikä oheisaineistoina olevissa raporteissa.

Toimintakulut ylittyivät 421.400 euroa. Ylityksiä on henkilöstömenoissa ja muissa toimintakuluissa yhteensä noin 116.500 euroa. Henkilöstökuluissa ennakoitua suurempi sijaistarve perusopetuksessa ja opistoissa kotouttamiskoulutuksen tarve arvioitua enemmän. Palvelujen ostoissa ylitys 242.800 euroa johtuen kotikuntakorvausten arvioitua suuremmasta kasvusta ja Valteri-koulun kustannusten noususta.

Vastaavasti tuet ja avustukset ovat alittuneet noin 60.000 euroa johtuen lasten kotihoidontuen saajien vähenemisestä ja arvioitua vähemmän haetuista järjestöavustuksista.

Koko toimiala

	Ta	Lta 1	Ta yht.	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
	2022	2022	2022	2022	€	%
Toimintatuotot	668 600	-90 000	578 600	642 204,15	-63 604,15	111
Myyntituotot				47 771,16	-47 771,16	-100
Myyntituotot (sisäiset)						
Maksutuotot	831 980		831 980	836 756,93	-4 776,93	100,6
Tuet ja avustukset	967 550	302 500	1 270 050	1 249 721,23	20 328,77	98,4
Muut toimintatuotot	340 400		340 400	364 285,58	-23 885,58	107
Toimintatuotot	2 808 530	212 500	3 021 030	3 140 739,05	-119 709,05	104
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-22 863 470	-392 807	-23 256 277	-23 372 824,25	116 547,25	100,5
Palvelujen ostot	-8 364 950	-153 400	-8 518 350	-8 761 169,15	242 819,15	102,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-971 680	-6 000	-977 680	-991 518,13	13 838,13	101,4
Avustukset	-761 500		-761 500	-701 848,64	-59 651,36	92,2
Muut toimintakulut	-5 227 280	-2 000	-5 229 280	-5 337 137,77	107 857,77	102,1
Toimintakulut	-38 188 880	-554 207	-38 743 087	-39 164 497,94	421 410,94	101,1
Toimintakate	-35 380 350	-341 707	-35 722 057	-36 023 758,89	301 701,89	100,8

Vuosikate	-35 380 350	-341 707	-35 722 057	-36 023 758,89	301 701,89	100,8
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-264 910		-264 910	-171 365,80	-93 544,20	64,7
Poistot ja arvonalentumiset	-264 910		-264 910	-171 365,80	-93 544,20	64,7
Tilikauden tulos	-35 645 260	-341 707	-35 986 967	-36 195 124,69	208 157,69	100,6
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-35 645 260	-341 707	-35 986 967	-36 195 124,69	208 157,69	100,6

Sivistystoimen hallinto

	Ta	Lta	Ta	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
	2022	1	yht.	2022	€	%
	2022	2022	2022	2022		
Toimintatuotot						
Tuet ja avustukset				670,63	-670,63	-100
Muut toimintatuotot	240		240	240		100
Toimintatuotot	240		240	910,63	-670,63	379,4
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-220 880	-13 640	-234 520	-217 525,45	-16 994,55	92,8
Palvelujen ostot	-56 640	-12 000	-68 640	-54 978,03	-13 661,97	80,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 600		-3 600	-1 611,78	-1 988,22	44,8
Muut toimintakulut	-14 000		-14 000	-15 669,58	1 669,58	111,9
Toimintakulut	-295 120	-25 640	-320 760	-289 784,84	-30 975,16	90,3
Toimintakate	-294 880	-25 640	-320 520	-288 874,21	-31 645,79	90,1
Vuosikate	-294 880	-25 640	-320 520	-288 874,21	-31 645,79	90,1
Tilikauden tulos	-294 880	-25 640	-320 520	-288 874,21	-31 645,79	90,1
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-294 880	-25 640	-320 520	-288 874,21	-31 645,79	90,1

Varhaiskasvatus

	Ta	Lta	Ta	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
	2022	1	yht.	2022 01-12	€	%
	2022	2022	2022	2022 01-12		
Toimintatuotot						
Myyntituotot	40 000		40 000	81 766,14	-41 766,14	204,4
Maksutuotot	513 420		513 420	542 288,00	-28 868,00	105,6
Tuet ja avustukset	264 150	59 000	323 150	409 502,86	-86 352,86	126,7
Muut toimintatuotot	110 040		110 040	125 617,08	-15 577,08	114,2
Toimintatuotot	927 610	59 000	986 610	1 159 174,08	-172 564,08	117,5
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-7 674 990	-47 315	-7 722 305	-7 749 603,59	27 298,59	100,4
Palvelujen ostot	-1 917 550	-54 000	-1 971 550	-1 777 639,11	-193 910,89	90,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-131 870		-131 870	-121 034,84	-10 835,16	91,8
Avustukset	-580 000		-580 000	-549 355,57	-30 644,43	94,7
Muut toimintakulut	-1 001 850		-1 001 850	-1 025 665,46	23 815,46	102,4
Toimintakulut	-11 306 260	-101 315	-11 407 575	-11 223 298,57	-184 276,43	98,4
Toimintakate	-10 378 650	-42 315	-10 420 965	-10 064 124,49	-356 840,51	96,6
Vuosikate	-10 378 650	-42 315	-10 420 965	-10 064 124,49	-356 840,51	96,6
Poistot ja arvonalentumiset						

Suunnitelman mukaiset poistot	-11 260		-11 260	-11 207,08	-52,92	99,5
Poistot ja arvonalentumiset	-11 260		-11 260	-11 207,08	-52,92	99,5
Tilikauden tulos	-10 389 910	-42 315	-10 432 225	-10 075 331,57	-356 893,43	96,6
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-10 389 910	-42 315	-10 432 225	-10 075 331,57	-356 893,43	96,6

Perusopetus

	Ta	Lta 1	Ta yht.	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
	2022	2022	2022	2022 01-12	€	%
Toimintatuotot						
Myyntituotot	292 000		292 000	320 203,35	-28 203,35	109,7
Myyntituotot (sisäiset)				16 797,50	-16 797,50	-100
Maksutuotot	51 990		51 990	47 522,84	4 467,16	91,4
Tuet ja avustukset	588 900	246 000	834 900	696 658,93	138 241,07	83,4
Muut toimintatuotot	169 820		169 820	181 889,46	-12 069,46	107,1
Toimintatuotot	1 102 710	246 000	1 348 710	1 263 072,08	85 637,92	93,7
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-11 676 340	-291 168	-11 967 508	-12 131 881,54	164 373,54	101,4
Palvelujen ostot	-5 375 980	-80 000	-5 455 980	-5 898 366,30	442 386,30	108,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-588 690		-588 690	-578 083,25	-10 606,75	98,2
Muut toimintakulut	-2 887 070		-2 887 070	-2 953 973,43	66 903,43	102,3
Toimintakulut	-20 528 080	-371 168	-20 899 248	-21 562 304,52	663 056,52	103,2
Toimintakate	-19 425 370	-125 168	-19 550 538	-20 299 232,44	748 694,44	103,8
Vuosikate	-19 425 370	-125 168	-19 550 538	-20 299 232,44	748 694,44	103,8
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-177 910		-177 910	-147 390,10	-30 519,90	82,8
Poistot ja arvonalentumiset	-177 910		-177 910	-147 390,10	-30 519,90	82,8
Tilikauden tulos	-19 603 280	-125 168	-19 728 448	-20 446 622,54	718 174,54	103,6
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-19 603 280	-125 168	-19 728 448	-20 446 622,54	718 174,54	103,6

Lukiokoulutus

	Ta	Lta 1	Ta yht.	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
	2022	2022	2022	2022 01-12	€	%
Toimintatuotot						
Maksutuotot	4 500		4 500	3 876,00	624	86,1
Tuet ja avustukset	46 000		46 000	43 298,41	2 701,59	94,1
Muut toimintatuotot	2 000		2 000	1 856,54	143,46	92,8
Toimintatuotot	52 500		52 500	49 030,95	3 469,05	93,4
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 325 190	-19 411	-1 344 601	-1 280 664,78	-63 936,22	95,2
Palvelujen ostot	-299 460		-299 460	-296 164,16	-3 295,84	98,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-67 200	-6 000	-73 200	-95 865,10	22 665,10	131
Avustukset				-200	200	-100
Muut toimintakulut	-306 980	-2 000	-308 980	-314 793,67	5 813,67	101,9

Toimintakulut	-1 998 830	-27 411	-2 026 241	-1 987 687,71	-38 553,29	98,1
Toimintakate	-1 946 330	-27 411	-1 973 741	-1 938 656,76	-35 084,24	98,2
Vuosikate	-1 946 330	-27 411	-1 973 741	-1 938 656,76	-35 084,24	98,2
Tilikauden tulos	-1 946 330	-27 411	-1 973 741	-1 938 656,76	-35 084,24	98,2
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-1 946 330	-27 411	-1 973 741	-1 938 656,76	-35 084,24	98,2

Elämänlaatu palvelut

	Ta	Lta 1	Ta yht.	Toteutuma	Poikkeama	Toteutuma
	2022	2022	2022	2022 01-12	€	%
Toimintatuotot						
Myyntituotot	336 600	-90 000	246 600	240 234,66	6 365,34	97,4
Myyntituotot (sisäiset)				30 973,66	-30 973,66	-100
Maksutuotot	262 070		262 070	243 070,09	18 999,91	92,8
Tuet ja avustukset	68 500	-2 500	66 000	99 590,40	-33 590,40	150,9
Muut toimintatuotot	58 300		58 300	54 682,50	3 617,50	93,8
Toimintatuotot	725 470	-92 500	632 970	668 551,31	-35 581,31	105,6
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 966 070	-21 273	-1 987 343	-1 993 148,89	5 805,89	100,3
Palvelujen ostot	-715 320	-7 400	-722 720	-734 021,55	11 301,55	101,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-180 320		-180 320	-194 923,16	14 603,16	108,1
Avustukset	-181 500		-181 500	-152 293,07	-29 206,93	83,9
Muut toimintakulut	-1 017 380		-1 017 380	-1 027 035,63	9 655,63	100,9
Toimintakulut	-4 060 590	-28 673	-4 089 263	-4 101 422,30	12 159,30	100,3
Toimintakate	-3 335 120	-121 173	-3 456 293	-3 432 870,99	-23 422,01	99,3
Vuosikate	-3 335 120	-121 173	-3 456 293	-3 432 870,99	-23 422,01	99,3
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-75 740		-75 740	-12 768,62	-62 971,38	16,9
Poistot ja arvonalentumiset	-75 740		-75 740	-12 768,62	-62 971,38	16,9
Tilikauden tulos	-3 410 860	-121 173	-3 532 033	-3 445 639,61	-86 393,39	97,6
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-3 410 860	-121 173	-3 532 033	-3 445 639,61	-86 393,39	97,6

Yleiskatsaus sivistystoimialaan v.2022

Tulevaisuuden osaamista kaikille.

Hyvinvoiva jämsäläinen laadukkailla palveluilla, mielekkäällä tekemisellä, osallisuudella ja terveillä elämäntavoilla.

Sivistystoimiala on ollut v 2022 kaupungin keskeinen hyvinvointipalveluja järjestävä, tuottava ja niille toimintaedellytyksiä varmentava toimiala.

Sivistyslautakunta kokoontui 12 kertaa ja käsiteltyjä asioita oli 171 §.

Sivistyslautakunta on asettanut valtuuston hyväksymille talousarviotavoitteille painopistealueet, joilla on yhtymäkohta hyvinvointikertomukseen. Painopistealueet on arvioitu lautakuntatasolla.

Sivistyslautakunnan osoittamalla tuella ja luottamuksella on ollut keskeinen merkitys tavoitteiden ja painopistealueiden mukaisen toiminnan johtamistyössä.

Toimialan alkuvuotta sävytti vielä koronapandemia, mutta vähitellen se siirtyi taka-alalle. Kevääseen ajoittui kasvatuksessa ja opetuksessa ajanjakso, jolloin sekä lasten, oppilaiden, opiskelijoiden että henkilöstön sairastavuus oli korkealla tasolla. Sijaisten rekrytointi vaikeutui. Palvelut pysyttiin kuitenkin turvaamaan.

Suomalainen yhteiskunta siirtyi koronakriisistä toiseen: Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Tilapäisen usojen piirissä olevien varhaiskasvatus-, esiopetus- ja valmistavan opetuksen järjestelyt ajankohtaistuivat. Loppuvuoteen ajoittuivat suomen kielen ja kotouttamiskoulutuksen suunnittelu sekä opetussuunnitelman valmistelu. Koulutus alkoi joulukuussa. Sitä ennen koulutukseen osallistuville tehtiin alkukartoitukset ja kotouttamissuunnitelmat kotouttamiskoordinaattorin toimesta.

Syyskauteen ajoittuivat Jämsän kaupungin ja Koulutuskuntayhtymä Gradian väliset näkemyserot siitä, mihin toimenpiteisiin jälkimmäisen yhteistoimintaneuvotteluiden tuloksen vahvistaminen johtaa Jämsässä järjestettävän ammatillisen koulutuksen osalta. Yhteistä näkymää ei löytynyt. Kaupunki ryhtyi tekemään johtopäätelmiä yhteistyörakenteesta.

Ikäluokkien kehitystä, palvelutarpeita ja asiakasmääriä

on arvioitu kunkin tulosalueen kohdalla. Vuonna 2022 lapsia syntyi 75, mikä on alhaisin määrä koskaan. 1-5 vuotiaiden (579) osallistumisaste oli talousarviotavoitteen mukaisesti 75% (435). Esioppilaiden määrä ylittyi hieman (152). Tilapäisen suojelun piirissä olevia lapsia osallistui varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen yhteensä noin 15 lasta osan toimintakautta. Luonteensa mukaisesti lähipalveluna toteutettava varhaiskasvatus ja siitä johtuva palveluverkko vaikuttavat resurssien käyttöön. Perusopetuksen oppilasmäärä lv. 2022-2023 on yhteensä 1 722 oppilasta. Toteuma on hieman alle talousarviossa laaditun ennusteen (1769). Oppilasmäärän vähenemisellä ei ollut vielä vaikutusta sarjaisuuteen. Oppilasennuste on tuleville vuosille laskeva. Perusopetuksen yhteyteen perustetuissa valmistavan opetuksen ryhmissä Jämsänjoen ja jämsänkosken yhteinäiskouluissa oli vuoden 2022 lopussa yhteensä 84 oppilasta.

Kalenterivuonna 2022 lukiossa oli opiskelijoita keskimäärin 214. Vuoden 2022 lopussa päätöimisiä lukion opiskelijoita oli 227. Ennusteiden mukaan opiskelijamäärä nuosee lähivuosina (2023 – 2025); tämän jälkeen opiskelijamäärä kääntyy laskuun.

Musiikki- ja työväenopistojen opiskelijamäärät lähtivät varovaiseen nousuun syyslukukauden aikana. Kirjastopalveluissa sekä lainausmäärät että kävijämäärät jäivät hieman talousarviotavoitteita lähinnä johtuen alkuvuoden koronavaikutuksista ja pääkirjaston muuton viivästyemisestä

johtuen. Uimahallin kävijämäärät jäivät hieman tavoitteesta johtuen alkuvuoden koronarajoituksista.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimintavuosi toteutui pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti niin talouden kuin laadun näkökulmasta. Saaduilla valtioavustuksilla jatkettiin hankkeita, joilla vahvistetaan lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Varhaiskasvatustalouden perusteet uudistuivat 1.8.2022. Lakiin tuli uusi luku 3a, jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen annettavaan tukeen. Tuen edistämiseen saatiin myös hankerahoitusta, jolla palkattiin määräaikainen koordinoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä vahvistetaan henkilöstön osaamista. Rahoitus jatkuu vuoden 2023. Suurimpana haasteena on edelleen kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi. Varhaiskasvatuksen palkkaohjelma jatkuu edelleen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu käynnisti polkuopinnot lähihoitajasta sosionomiksi. Koulutukseen osallistuu myös Jämsästä varhaiskasvatuksen työntekijöitä.

Perusopetus ja lukiokoulutus

Perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Talous ei ole pysynyt annetussa raamissa, johtuen mm. muihin kuntiin maksetuista valtionosuuden ylittävistä menoista ja valmistavan opetuksen määrän kasvusta. Lukuvuoden 2021-2022 painopisteet perusopetuksessa olivat kestävä kehitys, henkinen, sosiaalinen ja fyysinen hyvinvointi ja kiusaamisen vastainen työ. Perusopetus on mukana Kiva koulu-toimenpideohjelmassa. Ohjelman tavoitteina ovat kiusaamisen ehkäiseminen, tehokas puuttuminen kiusaamistilanteisiin ja jatkuva seuranta. Lukuvuoden 2022-2023 teemana on ollut edellisen lukuvuoden painopisteiden lisäksi Huomaa hyvä. Teeman hengessä pyritään huomaamaan lapsen ja nuoren luontevahvuudet sekä hyödyntämään niitä opetuksessa. Perusopetus on ollut mukana Yrittäjätoiminnassa. Toiminta on tarkoitettu 6. ja 9.-luokkalaisille oppilaille ja toiminnan sisällöt ovat osa yrittäjyyskasvatusta.

Lukiokoulutuksessa toiminta ja talous toteutuivat tavoitteiden mukaisesti. Lukuvuoden 2021-2022 teema oli kestävä hyvinvointi. Siihen sisältyvät niin kestävä kehitys, yksilön henkinen, sosiaalinen ja fyysinen hyvinvointi kuin kiusaamisen vastainen työ. Lukuvuoden 2022-2023 teemana on ollut edellisen lukuvuoden painopisteiden lisäksi perusopetuksen tapaan Huomaa hyvä. Lukiolle myönnettiin Erasmus+-akkreditointi. Tämän myötä lukiolle myönnetään säännöllisesti vuosittaista tukea sekä opiskelijoiden että opetushenkilökunnan liikkuvuuksiin seuraavien viiden vuoden ajan. Lukion opiskelijoita on mukana Gradian järjestämässä urheiluvalmennuksessa. Vastaavasti Gradian opiskelijoita on lukiossa opiskelemassa tavoitteenaan kaksoistutkinto. Yhteistyö Jyväskylän avoimen yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa on tiivistynyt ja huhtikuussa lukion toisen vuoden opiskelijat olivat mukana maakunnallisella korkeakouluviikolla.

Korkeakouluopetus

Oppilaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä on lisätty muun muassa Jyväskylän yliopiston kanssa niin, että Jokivarren päiväkotitoimii kehittäjäpäiväkotiverkostossa ja yhtenä harjoittelupäiväkotina varhaiskasvatukseen opiskelijoille. Jyväskylän ammattikorkeakoulu aloitti syksyllä lähihoitajasta sosionomiksi -polkuopinnot. Kaupunginhallitus päätti 3.5.2022 § 128 pilotoinnista, jossa tuetaan toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevien varhaiskasvatukseen lastenhoitajien ja avustajien osallistumista ammattikorkeakoulun polkuopintoihin. Jämsän työväenopisto aloitti syyskuussa 2022 kasvatustieteen perusopintokokonaisuuden 25 op omalla järjestämisluvallaan Jyväskylän yliopiston tutkintovaatimusten mukaisesti. Paikallisia korkeakouluopintoja koordinoi ja suunnittelee työryhmä, joka kokoontuu neljä kertaa vuodessa.

Elämänlaatu- ja palvelut

Kotouttamispalvelut sisältyvät vuoden 2023 alusta sivistystoimialan palvelukokonaisuuteen, jota varten vuonna 2022 perustettiin määräaikainen kotouttamiskoordinaattorin virka. Kotouttamispalvelut sijoittuvat opistopalveluihin. Kotouttamistoimintana aloitettiin peruskoulun Ukrainassa suorittaneille 16-18-vuotiaille nuorille suunnattu kotoutumiskoulutus, jonka järjestää työväenopisto. Valtio korvaa koulutuksesta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti.

Sekä työväenopiston, että musiikkiopiston opiskelijamäärät lähtivät kasvuun alkuvuoden koronarajoitusten jälkeen. Opintoselviävyyden myötä mm. työttömille, eläkeläisille ja maahanmuuttajataustaisille kuntalaisille avautui tilaisuus opiskella maksutta. Yhteistyössä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa työväenopisto järjesti maksutonta suomen kielen opetusta työllisyyskuntakokeilussa mukana oleville kuntalaisille. Työväenopistossa aloitettiin kasvatustieteen perusopintojen opetus yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa, ja siihen osallistui joukko alueen varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen henkilöstöä.

Vinnille virtaa-hankkeen myötä saatiin toimintaa kaupungille testamenttilahjoituksena vuonna 2013 saadulle Vinnin tilalle. Kesällä järjestyi tilaisuuksiin osallistui liki 1000 kuntalaista, joista osa ulkopaikkakuntalaisia testamenttilahjoituksen tehneen Helena Ojan ystäviä ja tuttavina.

Kirjastopalveluissa toimintavuosi oli kaksijakoinen: alkuvuotta leimasivat koronaepidemian aiheuttamat asiakasmäärärajoitukset ja asiakkaiden varovaisuus. Pääkirjaston muuton valmistelu ja siihen liittyvät hankinnat työllistivät henkilökuntaa runsaasti. Tapahtumia ei alkuvuonna juurikaan järjestetty. Kesäkaudella ja loppuvuosi olivat vilkkaita toiminnan normalisoitumisen ja Raitti-kokonaisuuden avautumisen johdosta.

Kirjastoauton reitti- ja aikataulu uudistettiin pääkirjaston muuton yhteydessä. Lähikirjastot ovat toimineet vakiintuneeseen tapaan omatoimisin. Jämsänkosken omatoimikirjaston valmistelut aloitettiin syksyllä.

Vapaa-aikapalveluissa päästiin tavanomaiseen palvelutarjontaan ja toimintojen ylösnostamiseen loppupalvesta koronarajoitusten päätyttyä. Palvelujen käytössä näkyi vielä keväällä jonkin verran varovaisuutta, mutta kesällä ja syksyllä toiminta oli jo tavanomaisen vilkasta. Tapahtumia pystyttiin järjestämään ja ohjattuihin toimintoihin osallistui runsaasti asiakkaita. Joulukuussa kaupungin energiansäästäkampanjan mukaisten alelipputuotteiden käyttöönotto uimahallilla lisäsi kävijämäärää ja aiheutti positiivisen palautteen tulvan ja toi hymyn ihmisten huulille. Uimahallin asiakasmäärätavoitetta 50 000 asiakasta ei kuitenkaan aivan saavutettu kävijämäärän jäädessä oli 47 310 asiakkaaseen.

Pääkirjasto – Nuorisotila – Neuvonta Raitti

Pääkirjasto avattiin yleisölle 9.6.2022. Tilat ovat keränneet paljon kiitosta. Ajanmukainen esitystekniikka voitiin toteuttaa Aluehallintoviraston avustusten turvin. Keskeisen sijainnin myötä kirjastossa on helppo piipahtaa säännöllisesti. Tavoite kuntalaisten yhteisestä olohuoneesta on toteutunut hienosti. Syksyn runsaasta tapahtumatarjonnasta mainittakoon 30 koululaisryhmien opastettua vierailua, 12 satutuntia, Lukukoukku- ja Lukupiiri-tilaisuudet ja lukuisat yhdistysten esittäytymiset. Digiopastus-toiminta alkoi viikoittaisena. Kuvataidenäyttelyitä toteutui katkeamatta koko toiminta-ajan. Joitakin tapahtumia on järjestetty yhdessä nuorisopalveluiden kanssa.

Nuorten Raitin toiminta käynnistyi toukokuussa ja kesätoimintaakin järjestettiin jonkin verran. Syksyllä nuorisotilan ovi kävi tiuhaan tahtiin ja uuttakin toimintaa järjestettiin yhteistyötahojen kanssa. Nuorisotilan kalustamista ja varustamista jatkettiin syksyllä nuoria osallistaen. Nuorten Raitti toimi myös nuorisovaltuuston tukikohtana. Yhteistyötä Raitin muun henkilöstön kanssa aloiteltiin.

Hanketoiminta

Sivistystoimissa on ollut vuonna 2022 n. 20 erilaista valtionavustuksella rahoitettua hanketta. Hankkeiden kokoluokka on vaihdellut n. 2 000 – 300 000 €. Hankkeiden avulla on pääosin palkattu määräaikaista työntekijöitä, esimerkiksi koulujen nuorisotyöntekijöitä, resurssiopettajia, erityisopettajia sekä lisätty opiskeluhoitoon käytettävää resurssia. Edellisvuosien valtionavustusten mahdollistamille toiminnoille on saatu jatkumoa uusilla hankkeilla; esimerkiksi varhaiskasvatuksen perhetyötä ja koulujen nuorisotyötä on pystytty tekemään hankkeiden avulla jo usean vuoden ajan.

Perusopetukseen, varhaiskasvatukseen, lukiokoulutukseen, taiteen perusopetukseen sekä vapaaseen sivistystyöhön saatiin koronavaikutusten lieventämiseen tarkoitettuja valtionavustuksia.

Osa hankkeista on alkanut jo vuonna 2021, ja niiden käyttöaikaa on jatkettu automaattisesti vuoden 2022 loppuun.

Maksut ja taksat

Taksamuutokset tulivat voimaan 1.1.2022 ja 1.8.2022 alkaen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja ja niiden perustana olevia tuloarvoja tarkistettiin asiakasmaksulain mukaisella indeksitarkastuksella 1.8.2022

alkaen. Astetta alemmaksi -energiansäästökampanjan myötä uimahallissa otettiin käyttöön tuntuvilla alennuksilla olevat lipputuotteet ajalla 12/2022 – 4/2023. Kampanja on saanut suuren suosion.

Henkilöstövoimavarojen toteutuminen

Suunnitelmassa vakinaisten henkilöiden henkilötyövuodet varataan vakinaiseen ja toteutumassa sijaiset kirjautuvat määräaikaisiin. Talousarvion laadinnan yhteydessä henkilöstösuunnitelman henkilötyövuosiksi on arvioitu 455 htv toteuma on 460 htv. Ylitunnit kirjautuvat toteutumassa joko vakinaisiin tai määräaikaisiin henkilötyövuosiin palvelussuhteesta riippuen. Niiden toteuma on arvioidun mukainen. Henkilöstövoimavarat käytännössä toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Ylitys on vähäinen. Hallinnon htv-toteuma on 2, varhaiskasvatuksen 185, perusopetuksen 221, lukiokoulutuksen 18, elämänlaatupalveluiden 34 htv. Vakinaisten osuus 330 htv ja määräaikaisten 130 htv.

Muutokset arvioon nähden johtuvat hanketyöntekijöiden ennakoitua suuremmasta määrästä sekä valmistavan opetuksen ja kotouttamisen henkilöstötarpeiden ennakoimattomasta kasvusta. Vakinaista henkilökuntaa on siirtynyt määräaikaisiin tehtäviin hankkeisiin ja tästä johtuen otettu sijaisia. Osa varhaiskasvatuksen vakinaisista vakansseista on jouduttu täyttämään muodollisesti ei kelpoisilla henkilöillä määräajaksi. Nämä näkyvät yhtäältä määräaikaisten palvelussuhteiden määrän kasvuna ja toisaalta vakinaisten palvelussuhteiden määrän vähenemisenä verrattuna v. 2021.

Toteutumataulukot ovat oheisaineistona.

Investoinnit

Koivulinnan päiväkodin piharemontti

Piharemontti siirtyy tehtäväksi kokonaisuudessaan vuodelle 2023.

Juuso Waldenin ja paperiteollisuuden muistomerkki

Paperiteollisuuden ja Juuso Waldenin muistomerkin kunnostushanke aloitettiin Juuso Waldenin muotokuvan ja sen jalustan uusimisella. Kunnostettu muotokuva asennetaan uudelle graniittijalustalle keväällä 2023. Investointikohteelle kirjautuneita kustannuksia on on 5 000 euroa. Kunnostushanke jatkuu vuonna 2023 ja hanke sisältyy hyväksytyyn vuoden 2023 investointiohjelmaan.

Nuorisotilan kalustaminen

Uuden Forumin kiinteistöön sijoittuvaan nuorisotilaan Nuorten Raitille on hankittu kalusteita (sohvia, tuoleja, pöytiä). Osa nuorisotilan kalustamiseen ja varustamiseen sekä rakentamiseen liittyvistä hankinnoista on kirjattu talouspalvelujen ohjeiden mukaisesti käyttötalousmenoiksi. Käyttötalouteen kirjautuneita kustannuksia on yhteensä n. 22 000 euroa ja investointikohteelle kirjautuneita kustannuksia n. 12 000 euroa.

Jämsänkosken omatoimikirjaston kalusteet

Omatoimikirjaston kalustamista ei ole voitu vesivahingon korjauksen vuoksi aloittaa v. 2022, hanke siirtyy vuodelle 2023.

Kirjastojen koneet ja kalusto

Pääkirjaston kalustamiseen ja varustamiseen varattu määräraha on ollut riittävä. Vuokratilaan tehtyjä perusrakkaan kuulumattomia rakennustöitä on kirjattu käyttötalouteen, mikä huomioitiin talousarviomuutoksessa. Kyseisiä kustannuksia kertyi noin 20 000 €.

Pääkirjasto, tekoäly

Hanketta ei ole ehditty toteuttaa v. 2022, se siirtyy vuodelle 2023.

Sivistystoimenjohtaja, taloussihteerit, varhaiskasvatusjohtaja, johtava rehtori, vs. kehittämispäällikkö-opistojen rehtori, kirjastopalvelupäällikkö ja vapaa-aikapalvelupäällikkö selvittivät osaltaan asiaa kokouksessa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Jämsän kaupungin hallintosääntö § 26, Lautakuntien ja liikelaitoksen johtokuntien tehtävät ja yleinen toimivalta.

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta hyväksyy:

- tulosaluetasoiset riskiarviointien raportit
- esitetyn vuoden 2022 riskiarvioinnin raportin ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle hyväksymistä varten.
- tavoitteiden mukaiset painopistealueiden arvioinnit.
- esitetyn sivistystoimialan vuoden 2022 toimintakertomuksen, henkilöstövoimavarojen toteutumisen ja tilinpäätöksen ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle hyväksymistä varten.

Sivistyslautakunta hyväksyy sisäisen valvonnan v. 2022 osalta ja esittää toimialaa koskevan osuuden kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten.

Sivistyslautakunta päättää, että sivistystoimenjohtaja voi tehdä tarvittavia tarkennuksia/korjauksia teksteihin ja tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Tilinpäätösasiakirjaan tekstit tulevat lyhennetyssä muodossa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiina Altti oli läsnä ajalla klo 14.05-16.00.

Leo Värelä saapui klo 14.07.

Juha Damskäg oli läsnä ajalla 15.25-16.07.

Tuija Huikuri ja Katja Pohjoismäki saapuivat klo 16.00.

Merja Mäkinen oli läsnä ajalla klo 16.05-17.03.

Maija Jääskeläinen poistui klo 17.20.

Anita Lahtinen poistui klo 17.30.